

Naslov članka/Article:

Vključevanje taksonomij učnih ciljev v pouk geografije

Integrating Learning Taxonomies into Geography Classroom

Avtor/Author:

Katja Rozman

DOI:

10.59132/geo/2025/1/42-50

CC licenca

Priznanje avtorstva-Nekomercialno-Brez predelav

GEOGRAFIJA V ŠOLI

LETNIK 33 | 2025 | ŠTEVILKA 1

VKLJUČEVANJE TAKSONOMIJ
UČNIH CILJEV V POUK
GEOGRAFIJE

Planina pri Sevnici
in njen grad

Naravne rešitve za
protipožarno varnost

Kriteriji uspešnosti
kot pomemben del
formativnega spremljanja

Geografija v šoli, št. 1/2025, letnik 33

ISSN 1318-4717

Izdal in založil: Zavod Republike Slovenije za šolstvo

Kraj in leto izdaje: Ljubljana, 2025

Spletna stran revije:

<https://www.zrss.si/strokovne-revije/geografija-v-soli/>

Katja Rozman

I. OŠ Žalec
katja.rozman2@gmail.com

COBISS: 1.04

<https://doi.org/10.59132/geo/2025/1/42-50>

Vključevanje taksonomij učnih ciljev v pouk geografije

Integrating Learning Taxonomies into Geography Classroom

Izvleček

Taksonomije učnih ciljev so koristno pomagalo učiteljem, da dosežejo določene učne izide pri učencih glede na učne cilje v učnem načrtu. V slovenskem prostoru je poznana predvsem Bloomova taksonomija učnih ciljev, s katero si učitelji velikokrat pomagajo pri ocenjevanju znanja. A taksonomija se lahko uporablja tudi na drugačne načine. V članku predstavljamo prenovljeno Bloomovo taksonomija in SOLO taksonomijo ter primere dveh medpredmetnih učnih ur geografije in zgodovine, ki sta oblikovani s pomočjo teh dveh taksonomij.

Ključne besede: prenovljena Bloomova taksonomija, SOLO taksonomija, medpredmetna učna ura

Abstract

Taxonomies of learning objectives serve as valuable tools for teachers, enabling them to align specific student outcomes with curriculum goals. Slovenian educators widely recognise and frequently use Bloom's taxonomy of learning objectives to support their assessment practices. However, taxonomies offer broader applications beyond evaluation. This paper introduces the revised Bloom's taxonomy and the SOLO taxonomy, and it presents examples of two cross-curricular lessons in geography and history designed using these frameworks.

Keywords: revised Bloom's taxonomy, SOLO taxonomy, cross-curricular lessons

V slovenskem prostoru so analize nacionalnih preverjanj znanja iz geografije pokazale, da so bili učenci med drugim manj uspešni pri reševanju nalog, ki preverjajo njihove sposobnosti sinteze, vrednotenja, kompleksnega razmišljanja in iskanja rešitev na zastavljen geografski problem.

1 Uvod

Učiteljeva naloga je, da vodi učence pri doseganju učnih ciljev, ki se nahajajo v učnih načrtih. Načrtovati mora učne ure, ocenjevati znanje in po svojih najboljših močeh vplivati na to, da učenci dosežejo določene učne izide glede na učne cilje v učnem načrtu. In ravno tukaj lahko učiteljem pomagajo taksonomije učnih ciljev. Raziskovalci so pripravili taksonomije učnih ciljev, ki so sestavljene iz različnih taksonomskih stopenj, v katere lahko uvrščamo učne cilje glede na akcijske glagole, s katerimi so cilji zapisani (Rozman, 2024).

Najbolj poznana taksonomija učnih ciljev je Bloomova taksonomija, ki jo je leta 1956, skupaj s sodelavci, oblikoval Benjamin Bloom. Njihov namen je bil oblikovati kodifikacijski sistem, kjer bi lahko izobraževalci oblikovali učne cilje, ki jih lahko hierarhično razvrstijo (Marzano in Kendall, 2007).

Bloomova taksonomija ima kljub starosti še vedno pomemben vpliv na teorije izobraževanja. Izkazala se je kot močno orodje pri vrednotenju in ocenjevanju znanja. Natančneje kot so zapisani cilji, natančneje lahko evalvirajo (Marzano in Kendall, 2007).

Od objave Bloomove taksonomije so številni drugi avtorji poskusili taksonomijo posodobiti in izboljšati. Poznamo več kot 20 različnih poskusov. Tako imamo prenovljeno (revidirano) Bloomovo taksonomijo, Marzanovo taksonomijo, SOLO taksonomijo itd. (Marzano in Kendall, 2007).

Raziskave so odkrile, da imajo učitelji pri načrtovanju učnih ur ali učenci pri reševanju nalog določene težave, ki bi jih bilo mogoče odstraniti z redno uporabo taksonomij učnih ciljev.

V slovenskem prostoru so analize nacionalnih preverjanj znanja iz geografije pokazale, da so bili učenci med drugim manj uspešni pri reševanju

nalog, ki preverjajo njihove sposobnosti sinteze, vrednotenja, kompleksnega razmišljanja in iskanja rešitev na zastavljen geografski problem. Prav tako so imeli težave pri ubeseditvi (daljšega) razmišljanja ter pri zapisu samostojnega (daljšega) odgovora in pri vprašanih prvega taksonomskega nivoja po Bloomovi taksonomiji (Hozjan idr., 2013).

Za odpravo teh težav si lahko učitelj pomaga s taksonomijami učnih ciljev, ki so osnova oz. spodbuda za pripravo raznolikih učnih dejavnosti.

2 Prenovljena Bloomova taksonomija

Skupina strokovnjakov pod vodstvom Davida Krathwohla in Lorin Anderson je revidirala Bloomovo taksonomijo in jo poskusila prilagoditi glede na spremembe, ki so se zgodile v družbi, in kot posledica novih znanj o razvoju in učenju otrok (Anderson idr., 2016).

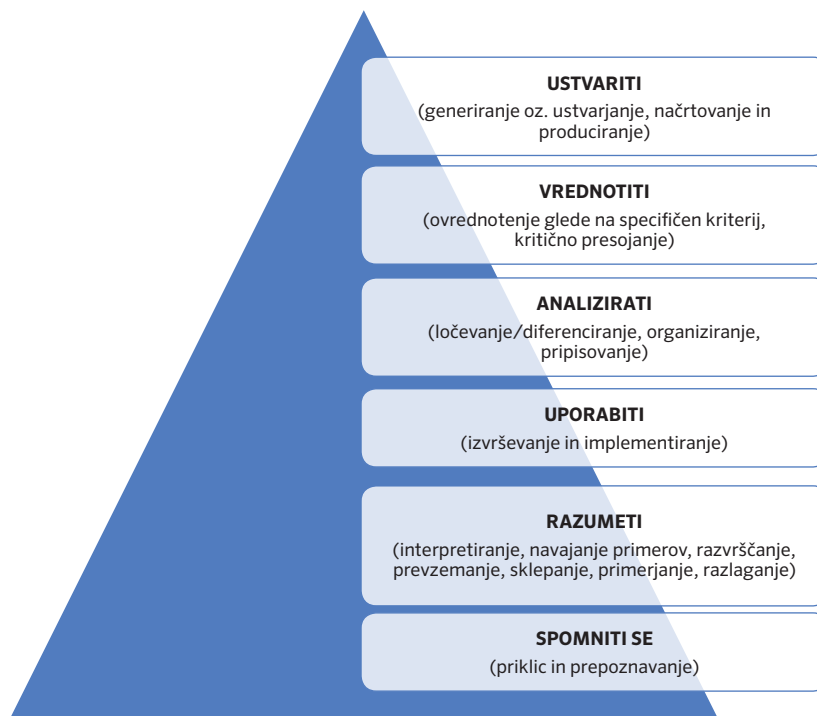
Izvirna Bloomova taksonomija je enodimenzionalna, revidirana pa dvodimenzionalna. Poleg spoznavnih procesov (stopnje: spomniti se, razumeti, uporabiti, analizirati, ovrednotiti in ustvariti) je treba pri prenovljeni Bloomovi taksonomiji upoštevati še dimenzijo znanja (faktografsko, konceptualno, proceduralno in metakognitivno) (Anderson idr., 2016).

3 SOLO taksonomija

Precej manj poznana taksonomija v slovenskem prostoru je SOLO taksonomija, ki sta jo razvila Avstralca John Biggs in Kevin Collins. SOLO taksonomija temelji na bolj celostni oceni ravni razumevanja in je uporabna še zlasti pri ocenjevanju kakovosti odprtih, esejskih vprašanj (Marentič-Požarnik idr., 2002). Medtem ko Bloomova taksonomija večkrat opisuje neopazne kognitivne veščine učenca, se SOLO taksonomija osredotoča na opazne dokaze učenčevega razumevanja, torej na izide znanja, in ne na opisovanje znanja samega (Drew, 2024).

SOLO taksonomija zagotavlja enostaven način opisovanja, kako se znanje veča v zapletenosti od površinskega do globokega in konceptualnega razumevanja. Opisuje pet nivojev razumevanja za učence ob učenju nove snovi (Hook in Mills, 2011).

Na nivoju predstrukturnega razumevanja se učenec naloge loti nepravilno, potrebuje pomoč

Slika 1: Grafični prikaz posameznih stopenj prenovljene Bloomove taksonomije

Avtorica: Katja Rozman, 2024 (prirejeno po: Anderson idr., 2016)

učitelja ali pa preprosto ne razume snovi (Hook in Mills, 2011). Sem uvrščamo tudi primere, ko učenec še ne razume vprašanja/naloge, ker še ni bilo strukturno in jasno vsebinsko zastavljeno ali je bilo postavljeno zgolj kot v smislu uvajanja v nadaljnje razmišljanje.

Naslednja dva nivoja – enostrukturalna in večstrukturna stopnja – sta povezana s pridobivanjem informacij. Na enostrukturalni stopnji učenec razbere en vidik naloge, njegovo razumevanje je nepovezano in omejeno (Hook in Mills, 2011). Učenec lahko obravnava nekatere (redke) elemente teme, vendar ne pride do integracije snovi, ki je potrebna za resnično razumevanje (Drew, 2024). Na večstrukturni stopnji učenec sicer že pozna več vidikov naloge, ampak tudi v tem primeru še ne opazi odnosov med različnimi deli in celoto (Hook in Mills, 2011). Na četrti – odnosni – stopnji učenec poveže in integrira vidike, ki oblikujejo povezano razumevanje celote (Hook in Mills, 2011). Na najvišji taksonomski stopnji, ki je abstraktna stopnja, učenec premisli svoje novo razumevanje, ki ga je dobil na odnosni stopnji. Novo znanje uporabi za predvidevanje, generalizacijo, refleksijo ali kreacijo novega razumevanja (Hook in Mills, 2011).

Izvirna Bloomova taksonomija je enodimenzionalna, revidirana pa dvodimenzionalna. Poleg spoznavnih procesov (stopnje: spomniti se, razumeti, uporabiti, analizirati, ovrednotiti in ustvariti) je treba pri prenovljeni Bloomovi taksonomiji upoštevati še dimenzijo znanja (faktografsko, konceptualno, proceduralno in metakognitivno).

Medtem ko Bloomova taksonomija večkrat opisuje neopazne kognitivne veščine učenca, se SOLO taksonomija osredotoča na opazne dokaze učenčevega razumevanja, torej na izide znanja, in ne na opisovanje znanja samega.

PREDSTRUKTURNA	Nič ne ve o temi	
ENOSTRUKTURNA	Eno stvar ve o temi	
VEČSTRUKTURNA	Ve nekaj nepovezanih stvari o temi	
ODNOSNA	Zna povezati ideje	
ABSTRAKTNA	Zna narediti povezave izven originalne teme	

Slika 2: Prikaz posameznih stopenj SOLO taksonomije

Avtorica: Katja Rozman, 2024 (prirejeno po: Hook in Mills, 2016)

Kot primer različnih stopenj SOLO taksonomije bi lahko pogledali učno uro o toplotnih pasovih. Pred uro učenci ne vedo, kaj so toplotni

pasovi, zato se nahajajo na predstrukturni stopnji. Ko učenci lahko identificirajo različne toplotne pasove, so na enostrukturalni stopnji. Na večstrukturni stopnji učenci opišejo značilnosti posameznega toplotnega pasu. Na odnosni stopnji lahko primerjajo in razlikujejo posamezne pasove, na abstraktni stopnji pa bi lahko pojasnili, kakšne posledice imajo toplotni pasovi na ljudi in kulturo (Paul Main, 2021).

4 Uporaba taksonomij učnih ciljev pri pouku geografije

Taksonomija učnih ciljev je lahko v pomoč učiteljem pri načrtovanju procesa poučevanja. Različne vrste učnih ciljev potrebujejo različne prijeme poučevanja oz. različne didaktične dejavnosti, kurikularna gradiva in različne vloge, ki jih imajo učitelji in učenci (Anderson idr., 2016).

Dejavnosti in naloge so osnovno orodje, ki ga učitelji uporabljajo. Pri teh učenci uporabljajo različne kognitivne procese za interakcijo z učno vsebino. Kvaliteta učnih dejavnosti in nalog oz. vprašanj vpliva na napredek, ki ga dosežejo učenci (Fastiggi, 2019).

V nadaljevanju bomo predstavili dve medpredmetni učni uri geografije in zgodovine, ki sta bili pripravljene na osnovi prenovljene Bloomove oz. SOLO taksonomije. Obe sta bili izvedeni v dveh razredih na dveh različnih osnovnih šolah.

4.1 Učna ura na osnovi prenovljene Bloomove taksonomije: kulturna dediščina

Tematika kulturne dediščine se pojavlja v 6. razredu pri zgodovini pri izbirni temi kulturna dediščina (Učni načrt za zgodovino, 2011), hkrati pa je zelo povezana s tematiko turizma, ki se večkrat obravnava pri geografiji, še posebej v 9. razredu pri širši temi gospodarstvo, kjer najdemo učni cilj: »Učenec vrednoti naravno in kulturno dediščino Slovenije kot temelj za razvoj turizma« (Učni načrt za geografijo, 2011).

Pripravljena učna ura je zastavljena medpredmetno in se lahko uporabi tako v šestem kot v devetem razredu, odvisno od predmeta, pri katerem izvajamo

učno uro. V učni uri so tako lažje naloge, ki so primernejše za 6. razred, kot tudi zahtevnejše, ki bi bile v izziv tudi devetošolcem. Še vedno pa so to naloge, ki jih šestošolci s pomočjo učitelja lahko rešijo.

Pred pripravo učne ure smo izbranim izobraževalnim učnim ciljem določili primerno stopnjo po prenovljeni Bloomovi taksonomiji, kar je prikazano v preglednici. Nato smo pripravili dejavnosti na izbranih stopnjah prenovljene Bloomove taksonomije. Učna ura je sestavljena iz treh vsebinskih poudarkov, ki jih bomo predstavili v nadaljevanju.

Preglednica 1: Določitev primerne stopnje izbranim izobraževalnim učnim ciljem po prenovljeni Bloomovi taksonomiji

IZBRANI IZOBRAŽEVALNI UČNI CILJI	STOPNJA PRENOVLJENE BLOOMOVE TAKSONOMIJE
Učenec zna:	
• razlikovati med pojmom kulturna in naravna dediščina ter med pojmom materialna in nematerialna kulturna dediščina;	razumeti
• naštet in opisati primere naravne in kulturne dediščine;	spomniti se in razumeti
• razložiti pomen turizma za človeka kot posameznika in družbo kot celoto;	razumeti
• vrednotiti naravno in kulturno dediščino kot temelj za razvoj turizma;	vrednotiti
• pojasniti pomen ohranjanja kulturne dediščine;	razumeti
• oblikovati načrt za ohranitev izbranega kulturnozgodovinskega spomenika.	ustvarjati

Vsebuje frontalno, parno, skupinsko in individualno učno obliko. Učne metode, ki so uporabljene, so metoda razlage, razgovora, demonstracije slikovnega gradiva, dela s slikovnim gradivom in dela s pisnim gradivom. Ker je to medpredmetna učna ura in zajema več učnih ciljev, za načrtovanje dejavnosti pa učenci potrebujejo nekoliko več časa, je načrtovana za 90 minut (za blok uro, lahko pa se izvede tudi v dveh ločenih učnih urah).

Za uvajanje smo učencem najprej projicirali nekaj fotografij slovenskih znamenitosti, ki so jih učenci prepoznavali in poimenovali (npr. Celjski grad, potica, lipicanec, Škofjeloški pasijon, človeška ribica, jama Pekel, kozolec, Rimska nekropola, idrijska čipka, pirhi, Prešernov kip v Ljubljani, triglavska roža, Triglav, kurenti, neandertalčeva piščal). Nato smo učence razdelili v skupine in vsaki skupini dali natisnjene fotografije prej izbranih

1. Dopolni sestavek.

Ljudje in narava iz preteklosti so nam zapustili neko dediščino (premoženje) v različnih oblikah. Dediščino ločimo na _____ in _____.

Posebnosti rastlinskega in živalskega sveta ter posebne naravne pojave imenujemo _____ spomeniki. Primeri: _____ (naštej vsaj štiri primere omenjenih spomenikov).

Objekt ali območje kulturne dediščine, ki s svojo izjemnostjo posebej izstopa, ima naziv _____ spomenik. Primeri: _____ (naštej vsaj štiri primere omenjenih spomenikov).

Kulturna dediščina se razlikuje ali se stvari lahko dotaknemo ali ne. Na podlagi tega jo delimo na _____ in _____.

Slika 3: Primer naloge z dopolnjevanjem besedila

Avtorica: Katja Rozman, 2024

znamenitosti. Podali smo jim navodila za **učno dejavnost induktivnega učenja na taksonomski stopnji razumeti**. Dejavnost je potekala tako, da so učenci natisnjene fotografije morali razvrstiti v skupine in vsaki skupini dati naslov (možno več različnih rešitev, poljubno število skupin).

Prvi vsebinski del z naslovom naravna in kulturna dediščina se osredotoča na pojasnilo pojmov (npr. naravna dediščina, naravni spomenik, kulturna dediščina, kulturni spomenik, materialna ali snovna kulturna dediščina, nematerialna ali nesnovna kulturna dediščina). Pri tem smo prej izbrane

2. Preberi spodnji tekst in reši naloge.
a) Vsakemu odstavku zapiši naslov.

Naslov: _____

Turizem je gospodarska dejavnost. Temelji na potovanju ljudi za oddih, razvedrilo ali poslovno dejavnost. Turist je lahko obiskovalec iz sosednje vasi ali tujec, ki je naš kraj obiskal zaradi naravne ali kulturne zanimivosti, sproščanja, zabave ali prestiža.

Naslov: _____

Obiskovalci ustvarjajo turistično potrošnjo. V kraju porabljajo denar za potovanje, nastanitev, hrano, pijačo, prevoz, zdravstveno oskrbo, turistične agencije, vstopnine, napitnine, spominke, najem rekvizitov in oblačil, lahko pa tudi za izdelke, ki bi jih kupili doma, a so v obiskanem kraju dostopnejši ali cenejši.

Naslov: _____

Turizem je v Sloveniji pomembna gospodarska dejavnost. Ustvari približno 4 % bruto domačega proizvoda. Povečevanje števila turistov je posledica dolgoletnega vlaganja v turistično infrastrukturo. Slovenijo je v preteklih letih obiskalo več kot milijon turistov letno.

Slika 4: Primer naloge z določanjem naslovov

Avtorica: Katja Rozman, 2024

Pomen turizma za državo		Pomen turizma za posameznika	
+	-	+	-

Slika 5: Primer naloge z dopolnjevanjem preglednice

Avtorica: Katja Rozman, 2024

znamenitosti, ki so jih spoznali pri uvajanju, razvrstili v skupine glede na vrsto dediščine. Ob koncu vsebinskega poudarka učenci rešijo **nalogo z dopolnjevanjem besedila** na učnem listu, ki je **na taksonomski stopnji spomniti se**.

Drugi poudarek turizem in naravna ter kulturna dediščina zajema učne cilje, povezane s turizmom. Če učno uro izvajamo v šestem razredu, je pomembno najprej pojasniti pojem turizem in njegove vrste. Po razlagi smo za učence pripravili **nalogo na stopnji razumeti**, kjer so učenci morali **individualno prebrati odstavke o turizmu in posameznemu odstavku določiti naslov**.

V nadaljevanju so učenci v parih reševali **nalogo na stopnji razumeti**, kjer so morali s pomočjo besedila in predhodnega znanja **dopolniti preglednico**, pri čemer so zapisali pozitivne in negativne posledice turizma za državo in posameznika.

V nadaljevanju so učenci v parih reševali **nalogo na stopnji razumeti**, kjer so morali s pomočjo besedila in predhodnega znanja **dopolniti preglednico**, pri čemer so zapisali pozitivne in negativne posledice turizma za državo in posameznika.

Ob zaključku vsebinskega poudarka so učenci v parih reševali učno dejavnost **trditev – dokaz – razlog**, ki je v taksonomski **stopnji vrednotiti**.

Učenci so morali za dve podani mnenji zapisati trditev v podporo mnenja (izjava v podporo mnenja), dokaz, ki podpira trditev, in razlog, ki pojasni trditev (odgovori na vprašanje zakaj). S to nalogo so imeli učenci največ težav, na koncu smo jo rešili skupaj frontalno, pri čemer so učenci ob pomoči podvprašanj prišli do svojih idej in rešitev.

Pri tretjem vsebinskem poudarku učenci oblikujejo **načrt za ohranitev izbranega kulturnozgodovinskega spomenika**. Izbrali smo čebelarstvo in staro hišo. Učenci so se razdelili v skupine, kjer je vsaka dobila enega izmed izbranih spomenikov z učnim listom za pomoč pri reševanju. Ta jih je vodil od osnovnih vprašanj, kot so, zakaj uvrščamo čebelarstvo/staro hišo pod kulturno dediščino, do tega, da so morali pomisliti, kako bi lahko ohranili staro hišo oz. kakšni ukrepi za ohranjanje slovenskega čebelarstva že obstajajo. Na koncu pa so imeli tudi delo **na taksonomski stopnji ustvariti**, kjer so morali pripraviti načrt oz. ideje, kaj bi lahko storili, da bi se hiša res ohranila kot kulturna dediščina, oz. kako bi lahko na šoli razširili navdušenost nad čebelarstvom.

Zaključno ponavljanje je vsebovalo učni list za preverjanje naučenega.

Mnenje:	Kulturna in naravna dediščina sta temelj za razvoj turizma.	Kulturna in naravna dediščina nista temelj za razvoj turizma.
Trditev:	Kraji, ki imajo kulturno in naravno dediščino, so najbolj obiskani.	Turistična infrastruktura je temelj za razvoj turizma.
Dokaz:	Prodaja vstopnic in zasedenost nastanitvev.	Več turistov imajo kraji, ki imajo urejeno infrastrukturo, nastanitve, letališče in drugo turistično infrastrukturo.
Razlog:	Kulturna in naravna dediščina so ostanki preteklosti, ki ljudi zanima.	Lažji dostop in možnost nastanitvev privlači turiste.

4.2 Učna ura na osnovi SOLO taksonomije: Japonska in ZDA v 19. stoletju

IZBRANI IZOBRAŽEVALNI UČNI CILJ	STOPNJA SOLO TAKSONOMIJE
Učenci znajo:	
<ul style="list-style-type: none"> na zemljevidu poiskati Japonsko in določiti geografsko lego območja; 	enostrukturna stopnja
<ul style="list-style-type: none"> opisati spremembe, ki so se zgodile na Japonskem v 19. stoletju; 	večstrukturna stopnja
<ul style="list-style-type: none"> na zemljevidu poiskati ZDA in določiti geografsko lego območja; 	enostrukturna stopnja
<ul style="list-style-type: none"> opisati dogajanje na območju ZDA v 19. stoletju; 	večstrukturna stopnja
<ul style="list-style-type: none"> našteti vzroke, ki so prispevali k oblikovanju ZDA kot gospodarsko najbolj uspešne države na svetu; 	večstrukturna stopnja
<ul style="list-style-type: none"> primerjati vlogo in pomen Japonske in ZDA v 19. stoletju. 	odnosna stopnja

Slika 6: Določanje taksonomske stopnje izbranim učnim ciljem

Avtorica: Katja Rozman, 2024

V učnem načrtu za zgodovino v osnovni šoli je zapisan tudi učni cilj: »Učenci primerjajo vlogo in pomen Japonske in ZDA konec 19. stoletja« (Učni načrt za zgodovino, 2011). Ker morajo učenci pri tej tematiki poznati nekaj osnovnih geografskih značilnosti Japonske in ZDA, je to odlična priložnost za medpredmetno učno uro, kjer poskušajo učenci izpolniti učne cilje tako iz učnega načrta za zgodovino kot tudi za geografijo. Učna ura je pripravljena za osmošolce in traja 45 minut.

Pred samo pripravo učne ure smo izbranim izobraževalnim učnim ciljem določili primerno stopnjo po SOLO taksonomiji, kar je prikazano v preglednici. Nato smo pripravili učne dejavnosti na primernih stopnjah SOLO taksonomije.

Pri uvodni dejavnosti v učno uro morajo učenci poznati, kje, glede na njihovo pozicijo, je vzhod in zahod. Nato učitelj prebere posamezne trditve in učenci se morajo obrniti proti vzhodu, če mislijo, da trditev drži za Japonsko, in proti zahodu, če mislijo, da trditev drži za ZDA.

Sama učna ura je sestavljena iz dveh večjih vsebinskih poudarkov. Pri prvem vsebinskem poudarku Japonska v 19. stoletju učenci najprej obnovijo osnovne geografske značilnosti Japonske, nato pa opišejo spremembe, ki so se zgodile

na Japonskem v 19. stoletju. Tukaj smo uporabili učno dejavnost s post-it listki, pri kateri se skozi dejavnost zvišujejo taksonomske stopnje (od enostrukturane do abstraktne). Vsak učenec je na dva post-it listka zapisal dve dejstvi o Japonski, ki se ju je spomnil, in nato prilepil listka na tablo (eno- in večstrukturna stopnja). Učenci so se nato razdelili v pare in vsak par je vzel tri listke, na katerih so bili pojmi, ki jih je mogoče povezati (npr. samuraj, druga svetovna vojna, meč). V povedih so zapisali povezavo med listki (odnosna stopnja). Na koncu dopolnijo še stavek: »To me je spomnilo na/pomislil sem na ...« (abstraktna stopnja).

Kaj vem o Japonski?

Japonska je bila skozi zgodovino zelo vojaško usmerjena država. V preteklosti so se moški urili za samuraje, ki so se bojevali z meči in drugim orožjem. Kasneje so bili eni glavnih udeležencev druge svetovne vojne.

To me je spomnilo na ... / pomislil sem na ... Japonska danes ni več tako vojaško usmerjena država.

Sledila je razlaga o Japonski v 19. stoletju na večstrukturni taksonomski stopnji. Za ponovitev povedanega so učenci rešili nalogo, kjer so morali zapisane dogodke razvrstiti po vrsti od najstarejšega do najmlajšega.

Slika 7: Primer učne dejavnosti s šesterkotniki

Avtorica: Katja Rozman, 2024

Pri drugem vsebinskem poudarku ZDA v 19. stoletju pa učenci spoznajo osnovne geografske značilnosti ZDA, nato opišejo dogajanje na območju ZDA v 19. stoletju in naštejejo vzroke, zakaj so ZDA postale najbolj uspešna država na svetu.

Ob koncu razlage smo za ponovitev uporabili učno dejavnost s šesterkotniki, kjer se je skozi dejavnosti povečevala taksonomska stopnja od enostrukturne do abstraktne. Da smo za dejavnost porabili manj časa, smo vnaprej pripravili šesterkotnike s pojmi, povezanimi z ZDA v 19. stoletju, ki smo jih razdelili skupinam učencev. Učenci so nato šesterkotnike postavljali tako, da so skupaj postavili šesterkotnike, ki so povezani. Tako so dobili eno veliko grozdje ali čebelje satovje. Ko so imele skupine postavljene šesterkotnike, smo pregledali njihovo postavitev in popravili morebitne napake. Učenci so nato zapisali stavke, s katerimi so povezali pojme, ki stojijo skupaj. Na koncu so stavke povezali v smiselni krajši sestavek.

Ob koncu učne ure učenci rešijo Vennov diagram, kjer primerjajo Japonsko in ZDA v 19. stoletju.

Slika 8: Primer rešenega Vennovega diagrama

Avtorica: Katja Rozman, 2024

5 Sklep

Po izvedbah učnih ur smo naredili tudi samoevalvacijo, svoje mnenje so podali prisotni učitelji in tudi učenci. Vsi učenci so bili med posameznimi učnimi urami aktivni in so ob koncu učnih ur po našem mnenju dosegli predvidene učne cilje. Še posebej je bilo to vidno pri učni uri o Japonski in ZDA v 19. stoletju, saj so rešili Vennov diagram. Pri učni uri o kulturni dediščini smo zaznali, da so šestošolci imeli težave pri nalogah na višjih taksonomskih stopnjah, kjer so potrebovali pomoč. V pogovoru z učenci smo izvedeli, da sta jim bili učni uri všeč, saj sta vključevali zanimive učne dejavnosti in različne učne oblike.

Taksonomije lahko učitelju pomagajo tako pri ocenjevanju znanja kot tudi pri načrtovanju učnih ur in dejavnosti, ki se v njih izvajajo. Obstajajo različne taksonomije, ki jih lahko uporabimo in imajo različne dobre lastnosti, ki so učiteljem lahko v veliko pomoč.

Podrobna učna priprava učnih ur in drugi primeri učnih dejavnosti na različnih taksonomskih stopnjah prenovljene Bloomove in SOLO taksonomije so dostopni na:

Slika 9: Qr koda do magistrskega dela Vključevanje različnih taksonomij učnih ciljev v pouk geografije in zgodovine v osnovni šoli

6 Viri in literatura

- Anderson, L., Krathwohl, D., Airasian, P., Cruikshank, K., Richard, E., Mayer, R., Pintrich, P. R., Rath, J., in Wittrock, M. C. (2016). *Taksonomija za učenje, poučevanje in vrednotenje znanja: revidirana Bloomova taksonomija izobraževalnih ciljev*. Zavod RS za šolstvo.
- Fastiggi, W. (2019). *Applying Bloom's Taxonomy to the Classroom. Technology for Learners*. <https://technologyforlearners.com/applying-blooms-taxonomy-to-the-classroom/>
- Hook, P., in Mills, J. (2011). *SOLO taksonomy: a guide for schools*. (Kindle izdaja). Essential Resources.
- Hozjan, B., Krumpak, A., Lilek, D., Masterl, S., Mihačič, T., Račič, J., in Resnik Planinc, T. (2013). Nacionalno preverjanje znanja iz geografije 2013. *Geografija v šoli*, 22(2), 125-145. <https://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-SGW29QMI>
- Učni načrt. Program osnovna šola. Zgodovina* (2011). Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo. https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/Osnovna-sola/Ucni_nacrti/obvezni/UN_zgodovina.pdf
- Učni načrt. Program osnovna šola. Geografija* (2011). Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo. https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/Osnovna-sola/Ucninacrti/obvezni/UN_geografija.pdf
- Main, P. (2021). *A Teacher's Guide to SOLO Taxonomy. Structural Learning*. <https://www.structural-learning.com/post/what-is-solo-taxonomy>
- Marentič-Požarnik, B., Peklaj, C. in Razdevšek-Pučko, C. (2002). *Preverjanje in ocenjevanje za uspešnejši študij*. Center za pedagoško izobraževanje Filozofske fakultete.
- Marzano, R. in Kendall, J. (2007). *The New Taxonomy of Educational Objectives*. (2. izd.). Corwin Press. https://books.google.si/books?hl=sl&lr=&id=JT4KAqAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=taxonomy%20+of+education&ots=xlo_JBjF7B&sig=GbQ%20XC2FEeMWE0BqniTG5VtV2_s&redir_esc=y#v=onepage&q=taxonomy%20of%20education&f=false
- Rozman, K. (2024). *Vključevanje različnih taksonomij učnih ciljev v pouk geografije in zgodovine*. [Magistrsko delo]. Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta.